

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร กับผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยได้ ดำเนินงานแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ตามลำดับดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาระดับภาวะผู้นำและความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน กับผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 1.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 1,693 คนประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 165 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,528 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 322 คนประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 32 คน และ ครูผู้สอนจำนวน 290 โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1986 : 345 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554 :199) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คนและเพื่อให้ได้ข้อมูลกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 322 คนที่มาจากผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จึงใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามอำเภอที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เป็นฐานเทียบสัดส่วนประมาณ และกลุ่ม ตัวอย่าง แล้วสุ่มอย่างง่าย ตามขั้นตอนดังนี้

1. แบ่งข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ออกเป็น 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนครไทย อำเภอชาติตระการ อำเภอพรหมพิราม อำเภอวัดโบสถ์ มีประชากร 1,693 คน

2. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากร 1,693 คน โดยเปิดตารางของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1986 : 345 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 199) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คน

3. แบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามอำเภอที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	อำเภอ	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
1	นครไทย	55	484	11	93
2	ชาติตระการ	30	259	6	49
3	พรหมพิราม	53	507	10	96
4	วัดโบสถ์	27	278	5	52
รวม		165	1,528	32	290

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 (2556 : ออนไลน์)

1.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำนวน 47 ข้อ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ดังนี้

เป้าหมายเชิงจริยธรรม	ประกอบด้วย	10	ข้อคำถาม
ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลง	ประกอบด้วย	10	ข้อคำถาม
การสร้างความสัมพันธ์	ประกอบด้วย	10	ข้อคำถาม
การสร้างและแบ่งปันความรู้	ประกอบด้วย	8	ข้อคำถาม
การสร้างจุดเชื่อมต่อ	ประกอบด้วย	9	ข้อคำถาม

มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของ

(บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 102) คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำมาก
3	คะแนน	หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำน้อยที่สุด

ส่วนข้อมูลผลการประกันคุณภาพใช้เครื่องมือเป็นแบบบันทึกข้อมูลผลการประกันคุณภาพการภายในสถานศึกษาในรอบปี 2555 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่อยู่ในรูปข้อมูลทฤษฎี ประกอบด้วย

1. มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน
2. มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา
3. มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
4. มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา
5. มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม

1.2.2 การสร้างเครื่องมือ

วิธีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยวิธีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 สร้างตารางวิเคราะห์โครงสร้างตัวแปรที่ต้องการวัดในแต่ละมิติ และสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณคำถาม ความชัดเจนของภาษาและรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ว่าข้อความในแบบสอบถามเป็นคำถามที่ตรง ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาเชิงทฤษฎีที่ได้ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดไว้เป็นนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีรายนามดังต่อไปนี้

1.1 ดร.นงลักษณ์ ใจฉลาด ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานประสาน
การจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1.2 ดร.ปัทมวิชนี ไบกุลลาบ ตำแหน่ง หัวหน้าสาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1.3 ดร.อดุลย์ วงศ์ศรีคุณ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1.4 นายประทวน ร่มสัมช่า ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังวน

1.5 นางเนาวนิตย์ แสงนาค ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มงานนิเทศ ติดตาม

ประเมินผล

นำแบบสอบถาม วิเคราะห์ตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยโดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า (IOC)
ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปเป็นแบบสอบถามในการวิจัย ได้ผลการวิเคราะห์ IOC อยู่ที่ 0.60 -1.00

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่
ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนนำผลการทดลองมาใช้วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟา (Alpha Coefficient) และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้ง
ฉบับเท่ากับ .98

ขั้นที่ 7 นำผลการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและจัดทำ
เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1. 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์สำนักงานประสานบัณฑิตศึกษาดำเนินการ
ออกหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3 เพื่อขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างใน
การศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงาน
ประสานการจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่เป็นสถานที่ใช้ในการศึกษาวิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินการ
แจกแบบสอบถามและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ โดยส่งไป
จำนวน 322 ฉบับ ได้คืนมา 322 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาดำเนินการจัดกระทำข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำ
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-moment Correlation Coefficient)

3. นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อหาระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เกณฑ์ในการพิจารณาความสัมพันธ์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้

0.81 - 1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
0.61 - 0.80	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
0.41 - 0.60	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
0.21 - 0.40	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
0.00 - 0.20	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก

1.5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson productmoment correlation coefficient)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางส่งเสริมความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีรายละเอียดประกอบด้วย

- 1.กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 2.เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 3.การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง จำนวน 9 คน มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษามาไม่น้อยกว่า 10 ปี ซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายดำรงศักดิ์ มั่นคง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองกระท้าว
2. นายชารังศักดิ์ บุญเรือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชน 8 ราษฎร์
อุทิศพิทยาศาสตร์
3. นายปิยพันธุ์ พลัง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยเฮี้ย
4. นายทูลใจ ศรีพรหม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบุง
5. นายมาโนชญ์ ชีระเพ็ญแสง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดยาน
ชาต(ประชานุกูล)
6. นายเชิดชาย ผิวเงิน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังไม้แก่น
7. นางจริญญา ทองหล้า ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสนามไชย
8. นายวันชัย ยั่งเอี่ยม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธรรมราม
9. นายจิรัชย์ ราชภักดี ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองท่าเนียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งนำผลการวิจัยในชั้นตอนที่ 1 ที่พบว่าภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์สูงสุดกับผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแล้ว พิจารณาข้อคำถามตามรายชื่อด้านภาวะผู้นำด้านนั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก มากำหนดเป็นข้อคำถามเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทั้งนี้พบว่ายังมีเพียงภาวะผู้นำ 3 ด้านที่มีค่าความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ดังนั้นจึงมีข้อคำถาม 15 ข้อในการสนทนากลุ่ม สาเหตุที่เลือกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกมาเพื่อให้การตั้งคำถามมีความชัดเจน

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลก ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความร่วมมือในการจัดสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยโดยมีวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลก เสนอผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์สนทนากลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย โดยการสนทนากลุ่ม ในวันที่ 25 ตุลาคม 2557 ห้องประชุมโรงเรียนวัดวังวน อ. พรหมพิราม จ.พิษณุโลก โดยการสนทนากลุ่ม มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน ส่วน อีก 4 คน ไม่สามารถมาร่วมสนทนากลุ่มได้จึงใช้วิธีการสัมภาษณ์แทน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผล แล้วนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3